

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยขอเสนอ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลของการวิจัย การอภิปรายและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 2
- 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 2

วิธีดำเนินการวิจัย

- 1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 2 ในปีการศึกษา 2532 จำนวน 204 โรงเรียน และผู้ให้ข้อมูลคือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว จำนวน 204 คน
- 2 เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ และแบบปลายเปิด
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ และแบบปลายเปิด
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ และแบบปลายเปิด

3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและใช้บริการทางไปรษณีย์ โดยผ่านการประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 2 สำหรับแบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไป จำนวน 204 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 192 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.12 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 182 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.22

4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ทั้งข้อมูลที่เป็นข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 46-50 ปี อายุราชการ 21 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกบริหารการศึกษา และส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมและพัฒนาบุคลากรระดับก่อนประถมศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2529-2531 โดยมีระยะเวลาอบรม 1-3 วัน และหน่วยงานที่จัดคือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สถานที่ตั้งของโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่นอกเขตสุขาภิบาล/เทศบาล ระยะเวลาของการจัดการศึกษาชั้นอนุบาลศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2-3 ปี ในปีการศึกษา 2532 นี้ มีห้องเรียนจำนวน 428 ห้อง สำหรับขนาดของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน

ตอนที่ 2 ผลจากการวิเคราะห์ในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

1 การจัดแนวประสมการณ์และการสอน

1.1 การกำหนดหลักการหรือแนวทางปฏิบัติงาน เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานให้คอบสนองหลักการของการจัดแนวประสมการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติโดยมีการกำหนดนโยบายเพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ

สติปัญญา และที่ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อยคือการกำหนดหลักการหรือแนวทาง เพื่อให้ครูสามารถจัดประสพ การณ์ และกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การชี้แจงให้ชุมชนทราบ เกี่ยวกับการจัดชั้นอนุบาลศึกษาของโรงเรียน ผู้บริหารของโรงเรียนปฏิบัติ เป็นส่วนใหญ่คือจัดประชุมชี้แจงผู้ปกครองนักเรียนให้ทราบและที่ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อยคือ การชี้แจงผ่านรายการวิทยุ

1.3 ด้านการ เตรียมการ เกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสพ การณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติ โดยมีการ เตรียมการด้านบุคลากรที่จะสอนในชั้นอนุบาลศึกษา และที่ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อยคือ การจัดทำแผนงานและโครงการการใช้แนวการจัดประสพการณ์ชั้น อนุบาลศึกษา

1.4 การดำเนินการช่วยเหลือครูชั้นอนุบาลศึกษาให้สามารถจัดกิจกรรมและ ประสพการณ์ได้ตามตารางกิจกรรมประจำวันและแผนการจัดประสพการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่ จะปฏิบัติโดยจัดให้ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา ได้ศึกษาดูงานการจัดกิจกรรมจาก ห้องเรียนอื่นและโรงเรียนอื่น จัดการนิเทศภายในโรงเรียน และที่ปฏิบัติน้อยคือการขอความร่วมมือ ในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนจากศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

1.5 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการจัดประสพการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติโดย จัดกิจกรรมการแสดงในวันสำคัญของทางราชการและท้องถิ่น ที่ ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อยคือการ ประกวดสุขภาพ

1.6 ความพร้อมด้านเอกสาร เกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสพการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่จะมีเอกสารเพียงพอ และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการของ เอกสารพบว่า เอกสารที่โรงเรียนยังไม่มีตามลำดับดังนี้ คู่มือการผลิตสื่อด้วยวัสดุราคาถูกสำหรับเด็ก ระดับ ก่อนประถมศึกษา เอกสารชุดฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา (เด็กเล็ก) หนังสือต้นแบบสื่อตามหน่วยการ เรียนในแผนการจัดประสพการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา แบบวัดและ ประเมินพัฒนาการ แผ่นภาพการจัดกิจกรรมประจำวัน คู่มือการจัดการศึกษาระดับ ก่อนประถมศึกษา แผนการจัดประสพการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 เล่ม 2 แผนการจัดประสพการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ปีที่ 2 เล่มที่ 1 แผนการจัดประสพการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 เล่มที่ 1 เอกสารที่โรงเรียนมี ไม่เพียงพอตามลำดับดังนี้ แผ่นภาพการจัดกิจกรรมประจำวัน แบบวัดและประเมินพัฒนาการ คู่มือ การผลิตสื่อด้วยวัสดุราคาถูกสำหรับเด็ก ระดับก่อนประถมศึกษา หนังสือต้นแบบสื่อตามหน่วยการ เรียน

ในแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา เอกสารชุดฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษา ระดับ
ก่อนประถมศึกษา (เด็กเล็ก) คู่มือการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา แผนการจัดประสบการณ์
ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 เล่ม 2 แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 เล่ม 2 แผนการจัด
ประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 และแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1
เล่มที่ 1

1.7 การจัดทำเอกสาร เกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา
เพิ่มเติมจากเอกสารที่กำหนดให้เรียน ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติ โดยให้ครูผู้สอนชั้นอนุบาล
ศึกษาจัดทำ และที่ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อย คือ ประสานงานกับศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
ร่วมกันจัดทำ

1.8 การนิเทศติดตามผลการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา กิจกรรม
ที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การประชุมปรึกษาหารือ การสังเกตการสอน และที่ปฏิบัติ
เป็นส่วนน้อยคือ การบรรยายหรือปาฐกถา

1.9 การพัฒนาการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่
ปฏิบัติโดยจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้ครูผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เอง และที่ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อยคือการ เปิด
โอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาชั้นอนุบาลศึกษา

2 การพัฒนามุคลากรก่อนประถมศึกษา

2.1 การกำหนดแผนงาน โครงการฝึกอบรมและพัฒนามุคลากร ก่อนประถมศึกษา
ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามแนวคำ เนินการที่สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษา
แห่งชาติ กำหนดไว้ และที่ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อยคือ กำหนด เป็นโครงการพิเศษแยกจากแผนงาน และ
โครงการอื่นของโรงเรียน

2.2 การจัดทำรายละเอียดต่าง ๆ ในการจัดทำแผนงานหรือโครงการฝึกอบรม
ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้กำหนดการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่องและที่ปฏิบัติ
เป็นส่วนน้อยคือ การกำหนด เป้าหมายของการพัฒนามุคลากรไว้อย่างชัดเจน และการกำหนด
งบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ไว้อย่างเหมาะสม

2.3 การกำหนดมุคลากรให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ผู้บริหาร
โรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติโดยกำหนดให้ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนมีส่วน
ร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ และที่ปฏิบัติส่วนน้อยคือ การกำหนดให้ครูผู้ เป็นวิทยากรแกนนำ
ประจำศูนย์ ๆ เป็นผู้ร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ

2.4 การคัดเลือกครูเข้าสอนชั้นอนุบาลศึกษาของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่จะปฏิบัติคือ พิจารณาตามความเหมาะสมตามดุลยพินิจของผู้บริหาร และที่ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อย คือการพิจารณาจากวุฒิทางการศึกษา

2.5 การเพิ่มพูนความรู้และทักษะให้กับครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่จะปฏิบัติโดยจัดให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม และที่ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อยคือ การเชิญวิทยากร มาให้ความรู้

2.6 การติดตามผลการพัฒนาบุคลากรก่อนประมศศึกษา วิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ ผู้บริหารเป็นผู้ติดตามผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง และที่ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อยคือการ จัดตั้งคณะกรรมการติดตามและรายงานผล

3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

3.1 การวางแผนงาน/โครงการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาสื่อการเรียน การสอน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติคือการสำรวจข้อมูลความต้องการในการใช้สื่อการเรียน การสอน และที่ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อยคือ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ชุมชน เพื่อรับ บริจาคสื่อการเรียนการสอน

3.2 การช่วยเหลือสนับสนุนครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาในการจัดทำ/สื่อการเรียน การสอน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติโดยจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน เป็นค่าวัสดุ อุปกรณ์ และที่ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อยคือ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน

3.3 การบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายนิเทศ สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้มี การบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน และที่ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อยคือ จัดประกวดผลการจัดทำ/ใช้ และบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน

3.4 การจัดระบบการเก็บสื่อการเรียนการสอนชั้นอนุบาลศึกษา โรงเรียน ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยให้ครูผู้สอนเก็บสื่อของตนเองในห้องเรียน และที่ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อยคือ จัดให้ มีศูนย์เก็บสื่อการเรียนการสอนในสายชั้น

3.5 การติดตามผลการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูชั้นอนุบาลศึกษา โรงเรียน ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ ผู้บริหารจะติดตามผลด้วยตนเอง และที่ปฏิบัติ เป็นส่วนน้อยคือ จัดตั้งคณะกรรมการ ติดตามและรายงานผล

3.6 ความพร้อมของอุปกรณ์ประจำห้องเรียนชั้นอนุบาลศึกษาของโรงเรียน ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ พบว่าส่วนใหญ่ในด้านปริมาณจะมีไม่เพียงพอ แต่ด้านคุณภาพใช้ได้ดี เมื่อพิจารณาแต่ละรายการของอุปกรณ์ประจำห้องเรียนพบว่า อุปกรณ์มีเพียงพอได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ครู และ บ้ายนิเทศ/ที่ติดแสดงผลงานของนักเรียน มีไม่เพียงพอได้แก่ ตู้หรือชั้นวางของ/เอกสารตู้หรือชั้นเก็บของ โต๊ะ เก้าอี้นักเรียน/ที่นั่งทำงานนักเรียนและอุปกรณ์สำหรับนอน ส่วนอุปกรณ์ประจำห้องเรียนที่ไม่มี โต๊ะ เก้าอี้ ที่เก็บแขวนของใช้ส่วนตัวนักเรียน ตู้หรือชั้นเก็บของ โต๊ะ เก้าอี้นักเรียน/ที่นั่งทำงานนักเรียน และตู้หรือชั้นวางของ/เอกสาร

ในด้านคุณภาพของอุปกรณ์ประจำห้องเรียน ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่ใช้ได้ดีได้แก่ บ้ายนิเทศ/ที่ติดแสดงผลงานของนักเรียน โต๊ะ เก้าอี้ครู อุปกรณ์สำหรับนอน และที่เก็บแขวนของใช้ส่วนตัวนักเรียน อุปกรณ์ประจำห้องเรียนที่ชำรุด ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ครู โต๊ะ เก้าอี้นักเรียน/ที่นั่งทำงานนักเรียน อุปกรณ์สำหรับนอน และตู้หรือชั้นวางเอกสาร

4 ด้านอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ

4.1 การจัดการอาคารหลัก อาคารประกอบและเครื่องมือเครื่องใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชั้นอนุบาลศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ จะดำเนินการเกี่ยวกับจัดตกแต่งบริเวณโรงเรียนส่วนหนึ่งสำหรับชั้นอนุบาลศึกษา และที่ปฏิบัติเป็นส่วนน้อยคือ จัดให้มีห้องสมุดหรือมุมอนุบาลในห้องสมุดของโรงเรียน การจัดการห้องเรียนชั้นอนุบาลศึกษาเป็นเอกเทศแยกจากอาคารอื่น

4.2 การจัดทำที่เล่นสำหรับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมแก่นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติโดยจัดให้มีมุมต่าง ๆ ที่สำหรับนอน กะบะทราย และที่ปฏิบัติเป็นส่วนน้อยคือ การจัดให้มีที่เล่นน้ำ และบ้านตุ๊กตา

4.3 การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติโดย เปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และที่ปฏิบัติเป็นส่วนน้อยคือ การจัดสภาพห้องทำงานของครูให้สะดวกสบาย

4.4 การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ในเรื่องการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติโดยรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ และที่ปฏิบัติเป็นส่วนน้อยคือ การสนับสนุนให้ครูนำบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความสามารถ เฉพาะด้านมา เป็นวิทยากร

5 ด้านการประเมินผล

5.1 การกำหนดบุคลากรให้ทำหน้าที่ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครู ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่จะดำเนินการโดยผู้บริหารและฝ่ายวิชาการเป็นประเมิน และที่ปฏิบัติเป็นส่วนน้อยคือ แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบทำหน้าที่ประเมิน

5.2 การปฏิบัติด้านการประเมินผลการสอน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติ โดยสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู และที่ปฏิบัติเป็นส่วนน้อยคือ การใช้เครื่องมือเก็บข้อมูล การสอนของครู

5.3 การนำผลการประเมินผลการสอนในชั้นอนุบาลศึกษามาใช้ประโยชน์ โรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยนำผลการประเมินผลการสอนมาปรับปรุงกิจกรรมการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา และที่ปฏิบัติเป็นส่วนน้อยคือ เป็นข้อมูลสำหรับรายงานผลต่อสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ตอนที่ 3 ผลที่ได้จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

1 ปัญหาด้านการจัดแนวประสบการณ์และการสอน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหาและอุปสรรคในด้านนี้ และที่เห็นว่ามีปัญหามากที่สุดคือ ขาดเครื่องมือมาตรฐานที่ใช้ตรวจสอบ ผลการเรียนและขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารหลักสูตรเพิ่มเติมเพื่อบริการแก่ครู สำหรับ ปัญหาที่เห็นว่ามีเพียงส่วนน้อยคือ ครูผู้สอนไม่ได้เข้ารับการอบรมสัมมนา เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลศึกษา

2 ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรก่อนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหาและอุปสรรคในด้านนี้ และที่เห็นว่ามีปัญหาอุปสรรคเป็นส่วนใหญ่คือ ขาดงบประมาณในการ ดำเนินการเพื่อพัฒนาบุคลากร และเอกสารทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูน้อย สำหรับ ปัญหาที่เห็นว่ามีน้อยคือ การจัดทำแผนงานและโครงการไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง และครูไม่สนใจทำการสอน

3 ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหาและอุปสรรค ในด้านนี้ และที่เห็นว่ามีปัญหาเป็นส่วนใหญ่คือ ไม่มีงบประมาณเพียงพอเพื่อสนองตอบความต้องการ

สื่อการเรียนการสอนของครู สำหรับปัญหาที่เห็นว่ามีน้อยคือ สื่อการเรียนการสอนที่ได้รับไม่ตรงกับความต้องการจำเป็นที่จะใช้และไม่มีข้อมูลด้านความต้องการสื่อการเรียนการสอนของครู

4 ปัญหาด้านการอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหาอุปสรรคในด้านนี้ และที่เห็นว่ามีปัญหามากเป็นส่วนใหญ่คือ ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่เห็นว่ามีน้อยคือ ผู้บริหารไม่มีเวลาเพียงพอให้ครูปรึกษาหารือเรื่องส่วนตัว และผู้บริหารขาดเทคนิคและทักษะในการสร้างขวัญและกำลังใจ

5 ปัญหาด้านการประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหาและอุปสรรคในด้านนี้ และที่เห็นว่ามีปัญหาเป็นส่วนใหญ่คือ ขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผลการปฏิบัติงาน สำหรับปัญหาที่เห็นว่ามีน้อยคือครูไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบทของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 2 มีประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งจะนำมาอภิปรายและเสนอแนะดังนี้

1 การจัดแนวประสงค์และการสอน

การกำหนดหลักการหรือแนวทางปฏิบัติงาน เพื่อใช้ในการดำเนินงานให้ตอบสนองหลักการของการจัดแนวประสงค์ชั้นอนุบาลศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่กำหนดนโยบายเพื่อให้เด็กเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธา ปรารงค์แสงวิไล (2532) ที่พบว่า การวางแผนเพื่อการใช้แนวการจัดแนวประสงค์ชั้นอนุบาลศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่ได้กำหนดนโยบายเพื่อให้เด็กเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา เช่นกัน แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ ของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ทั้งนี้เพราะผู้บริหารส่วนใหญ่ได้ผ่านการอบรม/สัมมนาด้านการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจึงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้เป็นอย่างดี

การชี้แจงให้ชุมชนทราบ เกี่ยวกับการจัดชั้นอนุบาลศึกษาของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติโดยชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบ ทั้งนี้เพราะว่าการปฏิบัติดังกล่าวจะเป็นการสื่อสารโดยตรงถึงกลุ่มเป้าหมายคือผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งสามารถจะถ่ายทอดให้มีความเข้าใจในเรื่องนโยบาย หลักการและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ของการจัดการศึกษา ในโครงการอนุบาลชนบทได้ตรงตามเป้าหมาย อีกประการหนึ่งผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่จะอยู่ในละแวกเขตบริการของโรงเรียน ซึ่งมีความใกล้ชิดกับโรงเรียนเป็นอย่างดีอยู่แล้ว การชี้แจงหรือนัดหมายร่วมประชุมมีความสะดวกและรวดเร็วโดยผู้บริหาร เป็นผู้ประสานงานเองหรือผ่านกรรมการศึกษา เป็นผู้ประสานงานกับผู้ปกครอง

ด้านการเตรียมการ เกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะเตรียมการด้านบุคลากรที่จะสอนในชั้นอนุบาลศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ที่กล่าวว่าครูปฐมวัยจำเป็นต้องมีนิสัยรักเด็ก รับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา พัฒนาการต่าง ๆ ของเด็ก ในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่าการปฏิบัติงานของผู้บริหารเกี่ยวกับเรื่องนี้เหมาะสมแล้วเพราะในเขตการศึกษา 2 ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิม นับถือศาสนาอิสลาม มีภาษามลายูเป็นภาษาพื้นเมืองและใช้ในชีวิตประจำวัน การเข้าสู่ระบบโรงเรียนของนักเรียนภาษาไทย เป็นภาษาที่สอง การจัดการเรียนการสอนมีความยากลำบากพอสมควร ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องพิจารณาบุคลากรที่จะเข้าสอนในชั้นนี้ เป็นกรณีพิเศษ

การดำเนินการช่วยเหลือครูชั้นอนุบาลศึกษาให้สามารถจัดกิจกรรมและประสบการณ์ได้ตามตารางการจัดกิจกรรมประจำวันและแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะจัดให้ครูชั้นอนุบาลศึกษาได้ศึกษาดูงานการจัดกิจกรรมจากห้องอื่น โรงเรียนอื่น และจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อปรับปรุงมาตรฐานการสอน สำหรับการจัดให้ครูชั้นอนุบาลศึกษาได้ศึกษาดูงานการจัดกิจกรรมจากห้องเรียน/โรงเรียนอื่นนั้น การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนจะสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป) ได้กล่าวว่าการศึกษา นอกสถานที่ เพื่อให้ครูได้ศึกษาดูงานนั้นมีจุดมุ่งหมายให้ครูได้เห็นวิธีการจัดการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา นอกเหนือจากโรงเรียนที่ตนเองสอนอยู่ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูมีความคิดเปรียบเทียบและนำแนวคิดที่ถูกต้องและเหมาะสมมาปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้มี

ประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีส่วนในการ เสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ครูอีกประการหนึ่ง ส่วนการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น เป็นแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม เพราะการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นภารกิจอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งนอกจากใช้เป็นข้อมูลในการนำมาวางแผนจัดการศึกษาแล้ว ยังเป็นการช่วยเหลือ สนับสนุนและสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา (ม.ป.ป) ซึ่งกำหนดว่าการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาควรมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือ แนะนำครูให้ปรับปรุงการจัดกิจกรรม สื่อการเรียน สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ถูกต้องและเหมาะสมให้กับเด็ก โดยอาศัยความร่วมมือจากครูระดับก่อนประถมศึกษากับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่าย ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาการแก่เด็ก การนิเทศการศึกษาในปัจจุบันจึงมิใช่การตรวจตราหรือเพ่ง เล็งที่ตัวครูอย่างในอดีต

การจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนจะจัดกิจกรรมการ แสดง ในวันสำคัญของทางราชการ/ท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธาพรารักษ์แสงวิไล (2532) ซึ่งพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาโดยจัดกิจกรรมการ แสดงต่าง ๆ ของเด็กชั้นอนุบาลเช่นกัน ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว เพราะการปฏิบัติดังกล่าวจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกในด้านต่าง ๆ อีกทั้ง เป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ชุมชนทราบ ซึ่งส่งผลอันดีต่อความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ความพร้อมด้าน เอกสาร เกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ผลการวิจัยพบว่ามีเพียงพอแต่ยังมีบางรายการที่ยังมีไม่เพียงพอและไม่มี ส่วนในด้านการจัดทำเอกสารเพิ่มเติมผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาเป็นผู้จัดทำ ซึ่งเป็นเอกสารที่จัดทำในระดับโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่และเป็นเอกสารที่ไม่ซับซ้อน โดยมากจะทำตามตัวอย่างที่ได้รับจากศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในช่วงการอบรมสัมมนา เช่นตัวอย่างแบบวัดและประเมินพัฒนาการแก่ครู การแก้ปัญหาของเอกสารมีไม่เพียงพอในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่าผู้บริหารอาจแจ้งความต้องการด้านเอกสารให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอทราบ เพื่อประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หรืออาจจะรวมกลุ่มโรงเรียนในการจัดทำเอกสารประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาที่โรงเรียนแต่ละโรงเรียนต้องการหรือเชิญผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ศูนย์พัฒนาการ

ศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาร่วมกับครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน จัดทำเอกสารประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาได้ตามที่ต้องการ ซึ่งทำให้การจัดการเรียนการสอนชั้นอนุบาลศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การนี้ เทศติดตามผลการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา กิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติ เป็นส่วนใหญ่คือ การประชุมปรึกษาหารือและการสังเกตการสอน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท เป็นโรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนครูไม่มากนัก การประชุมกลุ่มย่อยหรือการประชุมกลุ่มใหญ่เพื่อปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยกันแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จะทำด้วยความสะดวกและตรงตามเป้าหมาย ส่วนการสังเกตการสอนจะช่วยให้ทราบจุดดีและจุดอ่อนของครูผู้สอนสามารถนำมาใช้พัฒนาหรือปรับปรุงพฤติกรรมการสอนภายในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง สัจจ อุตธานันท์ (2529) ได้ให้ทัศนะว่าการสังเกตจะเป็นไปอย่างมีคุณภาพถ้าหากผู้สังเกต เป็นผู้ที่มีทักษะ มีเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีการบันทึกข้อมูลได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้การสังเกตการสอนที่ดีจะต้องมีขั้นตอนหรือกระบวนการสังเกตการสอนในชั้นเรียนดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530) ได้เสนอว่าขั้นตอนของกระบวนการสังเกตการสอนในชั้นเรียนควรประกอบด้วย การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้สังเกต การปรึกษาหารือและการเตรียมแผนการสอน การสังเกตการสอน การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนร่วมกัน และการปรับปรุงการสอน

การพัฒนาการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนจะปฏิบัติโดยจัดทำวัสดุและอุปกรณ์ เพื่อให้ครูผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) เสนอแนะบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีและใช้ในโรงเรียนคือ จัดหาหลักสูตร และเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอตามสภาพของโรงเรียน อีกทั้งจัดให้ครู ผลิต จัดหา สื่อการเรียนและความดูแลให้ครูนำไปใช้ประกอบการสอนให้เหมาะสม

ปัญหาด้านการจัดแนวประสบการณ์และการสอน ผลการวิจัยพบว่า ขาดเครื่องมือมาตรฐานที่ใช้ในการตรวจสอบผลการเรียน และขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารหลักสูตรเพิ่มเติมเพื่อบริการแก่ครู ในประเด็นปัญหาการขาดเครื่องมือมาตรฐานที่ใช้ตรวจสอบผลการเรียนนั้น จะ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร ภูมิชาติ (2531) ซึ่งพบว่าครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กประสบปัญหาด้านการจัดทำเอกสารและเครื่องมือในการวัดและประเมินพัฒนาการและความพร้อมทั้ง 4 ด้าน รองลงมาคือ การขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระเบียบและกระบวนการวัด และประเมินพัฒนาการและความพร้อมของนักเรียน ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า เครื่องมือในการประเมินนั้น จำเป็นต้องมีคุณภาพที่สูงพอสมควร และการสร้างเครื่องมือให้มีคุณภาพดังกล่าวจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวัดผลและประเมินผล แนวทางในการแก้ปัญหาอาจดำเนินการร่วมกันในระดับกลุ่มโรงเรียนหรืออำเภอสร้างเครื่องมือวัดและแบบประเมินพัฒนาการโดยวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพราะจะได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ตลอดจนจนถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล โดย เชิญวิทยากรที่มีความสามารถในด้านนี้มาให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลแก่ครูผู้สอน ส่วนปัญหาด้านการขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารหลักสูตรเพิ่มเติม นั้น สอดคล้องกับการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530) ที่พบว่าขาดงบประมาณสนับสนุนห้องเรียน ทำให้การจัดสภาพการเรียนการสอนไม่ดีเท่าที่ควร ประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนควรประสานงานกับชุมชนเพื่อรับบริจาคนำมาจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาในด้านนี้ได้บ้าง และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังที่ ประธาน เสริมปัญญา (2529) กล่าวว่างานบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนนี้ เน้นที่การให้ชุมชนเกิดความรู้สึกที่โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่จะต้องให้ความร่วมมือและช่วยเหลือและขณะเดียวกันชุมชนก็จะได้รับประโยชน์จากโรงเรียนด้วย

2 การพัฒนาบุคลากรก่อนประถมศึกษา

การกำหนดแผนงานโครงการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรก่อนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามแนวดำเนินการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษานั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดและศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาประจำจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการอบรมรวมทั้งการนิเทศติดตามผล โรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติให้สอดคล้องกันนโยบายและแนวทางปฏิบัติเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เมธี บิลันธนานนท์ (2529) ที่กล่าวว่าแผนพัฒนาบุคลากรจะได้รับ

ความช่วยเหลือมากน้อยในระบบโรงเรียน จะต้องมาจากฝ่ายบริหารกลางช่วยริเริ่มความคิดในการพัฒนาบุคลากร ส่วนในด้านกำรจัดทำรายละเอียดในการจัดทำแผนงาน/โครงการฝึกอบรมผู้บริหารได้กำหนดการติดตามผลการปฏิบัติงานไว้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินดา จำเพียร (2531) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า ด้านบริหารบุคลากรผู้บริหารปฏิบัติงานนิเทศการศึกษายู่ในปริมาณสูงได้แก่การติดตามและประเมินผลด้านการบริหารบุคลากรในโรงเรียน ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าการปฏิบัติดังกล่าวมีความเหมาะสม เพราะการติดตามผลการปฏิบัติงานจะทำให้ผู้บริหารทราบทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

การกำหนดบุคลากรในการจัดทำแผนงาน และโครงการผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติโดยกำหนดให้ครูผู้สอนและฝ่ายวิชาการของโรงเรียนร่วมกันจัดทำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการจัดทำแผนงานและโครงการพัฒนาบุคลากร ก่อนประลมนศึกษานั้นผู้บริหารเห็นว่าครูผู้สอนและฝ่ายวิชาการได้ผ่านการอบรม/สัมมนาการพัฒนาบุคลากรก่อนประลมนศึกษามาแล้ว การจัดทำแผนงาน/โครงการสามารถดำเนินการได้ตรงตามเป้าหมาย อีกทั้งบุคลากรดังกล่าวรู้สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ได้ดี การกำหนดบุคลากรทั้งครูผู้สอน และผู้บริหารร่วมกันจัดทำแผนงาน/โครงการ จะทำให้การแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานได้ตรงตามเป้าหมาย

การคัดเลือกครูเข้าสอนชั้นอนุบาลศึกษา ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนจะพิจารณาความเหมาะสมตามดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ เมธา ปรารงค์แสงวิไล (2532) พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้การคัดเลือกโดยสอบถามความสมัครใจจากครูผู้สอน และพะเยาว์ เท็ญประพัฒน์ (2531) ซึ่งพบว่าการจัดครูผู้สอนเข้าประจำชั้นเด็กเล็กเล็กตามความสมัครใจของผู้สอน เหตุที่เป็นเช่นนี้ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ในเขตการศึกษา 2 เป็นพื้นที่เฉพาะซึ่งมีนักเรียนใช้ภาษามลายู เป็นภาษาที่สื่อสารประจำวัน ผู้บริหารจำเป็นต้องพิจารณาครูเข้าสอนชั้นอนุบาลศึกษา เป็นกรณีพิเศษ ดังนั้นวิธีการที่ใช้พิจารณาต้องมีเกณฑ์หลายอย่าง การสอบถามความสมัครใจของครูอาจ เป็นวิธีหนึ่งซึ่งผู้บริหารใช้เช่นกัน

การเพิ่มพูนความรู้และทักษะให้กับครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ดำเนินการโดยจัดครูเข้ารับการอบรม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะการอบรมเป็นการพัฒนาบุคลากรรูปแบบหนึ่งที่เพิ่มพูนความรู้และทักษะแก่ครูผู้สอน ดังแนวคิดของ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ที่กล่าวว่า การอบรมซึ่งนอกจากจะให้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานแล้ว การอบรมยังช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มครูที่เข้ารับการอบรม และช่วยกระตุ้นให้ครูเกิดความกระตือรือร้นแสวงหาความก้าวหน้า และได้รับประสบการณ์กว้างขวางขึ้น มีโอกาสพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหมู่เพื่อน และนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านปฐมวัย

การติดตามผลการพัฒนาบุคลากรก่อนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้ติดตามผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สันต์ ธรรมบำรุง (2526) ได้กล่าวว่าครูใหญ่เป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งในการนิเทศการสอนและจะเป็นผู้ที่นิเทศการสอนได้ ผลดีที่สุด เพราะเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับคณะครู ทราบความต้องการ ปัญหาและอุปสรรคของครูเป็นอย่างดี สามารถที่จะจัดบริการสื่อการเรียนการสอนให้แก่ครูได้ ครูใหญ่ทราบลักษณะพื้นฐานของครูแต่ละคนจึงได้แก้ปัญหาได้ถูกต้อง สภาพต่าง ๆ ของโรงเรียนนั้น ครูใหญ่มีความรู้และเข้าใจได้ดีกว่าผู้นิเทศภายนอก ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า การที่ผู้บริหารติดตามผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง เป็นวิธีการที่เหมาะสม เพราะผู้บริหารทราบสภาพปัญหาต่าง ๆ ได้ดีพร้อมที่จะนำมาแก้ไขปรับปรุงได้ทันที อีกทั้งเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาอีกด้วย

ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรก่อนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือขาดงบประมาณในการดำเนินการ เพื่อพัฒนาบุคลากรและเอกสารทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะแก่ครูมีไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพงษ์ ทัพทวา (2531) พบว่า ปัญหาการพัฒนาบุคลากรคือการขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการ ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า เนื่องจากงบประมาณที่โรงเรียนได้รับจะเป็นยอดรวมและโรงเรียนไม่ได้จัดทำแผนงาน/โครงการนี้โดยเฉพาะ การดำเนินการพัฒนาบุคลากรก่อนประถมศึกษาจะดำเนินการตามที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำหนดและดำเนินการซึ่งโรงเรียน เป็นเพียงฝ่ายปฏิบัติการ การแก้ปัญหาในประเด็นนี้ผู้บริหารควรจัดทำแผนงาน/โครงการการพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจนและจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อการนี้ ส่วนในด้านเอกสารทางวิชาการมีไม่เพียงพอนั้นการแก้ปัญหาในประเด็นนี้ผู้บริหารอาจใช้วิธีการสำรวจข้อมูลความต้องการด้านเอกสารจากคณะครู แล้วประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติม

3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

การวางแผนงาน/โครงการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการสำรวจข้อมูลความต้องการด้านสื่อการเรียนการสอนในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า เด็กปฐมวัยจะมีความเข้าใจในสิ่งที่ เป็นรูปธรรมได้ดีกว่าสิ่งที่ เป็นนามธรรม สื่อจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนั้นในการจัดประสบการณ์จำเป็นต้องใช้สื่อให้มาก สื่อจะช่วยพัฒนาความพร้อมด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติดังกล่าว เป็นการเหมาะสมแล้ว เพราะสื่อการเรียนการสอนชั้นอนุบาลศึกษามีอยู่หลายลักษณะการสำรวจความต้องการด้านสื่อการเรียนการสอนจะทำให้ได้สื่อที่ตรงตามจุดประสงค์ ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การช่วยเหลือสนับสนุนครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาในการจัดทำหรือจัดหาสื่อการเรียนการสอนผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติโดยจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน เป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาในชั้นอนุบาลศึกษาของโรงเรียน จะได้รับงบประมาณในการดำเนินการสำหรับห้องเรียนที่ เปิดขยายใหม่ จะได้รับจัดสรรงบประมาณห้องเรียนละ 900 บาท นอกจากนี้ยังมีงบวัสดุรายหัว เงินงบประมาณ เป็นค่าวัสดุห้องเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.) การจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนเป็นค่าวัสดุ จึงเป็นการปฏิบัติตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่กำหนดไว้

การบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายนิเทศสนับสนุน ให้ครูผู้สอนได้มีการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนให้ใช้งานได้ตลอดเวลา ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526) ได้ให้ทัศนะว่า การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนควรมีครูและผู้อำนวยการงานด้านสื่อการเรียนการสอน วางแผนงาน กำหนดจุดมุ่งหมาย และตรวจสอบการใช้งานอยู่เสมอ ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า การปฏิบัติดังกล่าวเหมาะสม เพราะผู้บริหาร เป็นผู้นิเทศ ควบคุม กำกับ การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูบำรุงรักษาสื่อ เป็นภาระกิจอย่างหนึ่งของผู้บริหาร อีกทั้งสื่อการเรียนการสอนถ้าขาดการบำรุงรักษาก็จะเกิดชำรุดและเสียหายได้

การจัดระบบการ เก็บรักษาสื่อการเรียนการสอนชั้นอนุบาลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยให้ครูผู้สอน เก็บสื่อของตนเองในห้องเรียน ซึ่งขัดแย้งกับ งานวิจัยของ จินดา จำเพียร (2531) พบว่าการ เก็บรักษาสื่อการเรียนการสอนนั้น เก็บไว้เป็น หมวดหมู่ในศูนย์ เก็บสื่อกลางของ โรงเรียน ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่าโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท เป็นโรงเรียนขนาดกลางและมีข้อจำกัดในเรื่องของห้องเรียนการ เก็บสื่อไว้ในห้องเรียนของครู ผู้สอนจะเป็นการลดจำนวนห้องลงและอีกอย่างหนึ่งสื่อการเรียนการสอนในชั้นอนุบาลศึกษามีหลายลักษณะและ เปลี่ยนแปลงไปตามกิจกรรมที่จัดการ เก็บสื่อไว้ในห้องเรียนจะทำให้ครูสะดวกในการใช้ แต่ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนก็ควรจัดให้มีศูนย์ เก็บสื่อกลางของโรงเรียน โดยจัดให้เป็นหมวดหมู่ และมีผู้รับผิดชอบดูแล จัดจ่าย เพราะจะทำให้สื่อการเรียนการสอนไม่กระจัดกระจาย ง่ายต่อการ ค้นคว้า เก็บรักษา ดังที่ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526) ได้ให้ทัศนะไว้ว่าการจัดให้มีศูนย์ เก็บ รักษาสื่อกลางของโรงเรียน มีจุดมุ่งหมายคือ เป็นศูนย์รวบรวมสื่อการเรียนการสอนที่ได้รับพิจารณาคัดเลือก มา เป็นอย่างดีแล้วว่ามีคุณภาพดี มีประโยชน์และจำเป็นต่อการเรียนการสอน และเพื่อเป็นศูนย์ ประสานการบริการสื่อการเรียนการสอนทั้งหมด ไม่ว่าจะ เป็นหนังสือพิมพ์หรืออุปกรณ์โสตทัศนะ

การติดตามผลการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูชั้นอนุบาลศึกษาผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้ติดตามผลด้วยตนเอง ซึ่ง เป็นการปฏิบัติที่เหมาะสม เพราะการที่ผู้บริหาร โรงเรียนติดตามผลด้วยตนเอง จะได้ทราบถึงการดำเนินงาน สภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ สามารถนำมา เป็นแนวทางในการบริหารในด้านต่าง ๆ ได้ตรงตามเป้าหมาย

ความพร้อมของอุปกรณ์ประจำห้องเรียนชั้นอนุบาลศึกษาของโรงเรียน ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า สื่อการเรียนการสอน วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในด้านปริมาณมี ไม่เพียงพอ แต่ด้านคุณภาพใช้ได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธา ปรากฏ์แสงวิไล (2532) และบังอร ภูมิชาติ (2530) พบว่าสื่อการเรียนการสอน วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในชั้นก่อน ประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีสภาพใช้ได้ดี แต่ไม่เพียงพอ ในประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหาร โรงเรียนควรจัดทำรายละเอียดของสื่อการเรียนการสอน วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ชัดเจนแล้ว ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ทราบถึงความต้องการหรือขอรับบริจาคเพื่อให้ครูผู้สอน นำมาใช้ในการจัดการ เรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรคด้านสื่อการเรียนการสอนจากผลการวิจัยพบว่าไม่มีงบประมาณเพียงพอสำหรับการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกองวิจัยทางการศึกษา (2529) พบว่าปัญหาการบริหาร ธุรการและการเงินในสถานศึกษาก่อนประถมศึกษาคือขาดงบประมาณที่จะซื้อวัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาของงบประมาณมีไม่เพียงพอจะเกิดขึ้นทุกหน่วยงานของทางราชการ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องบริหารงบประมาณที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการจัดสรรงบประมาณออกเป็นหมวดหมู่ต่าง ๆ เช่น หมวดครุภัณฑ์ วัสดุสำนักงาน หมวดสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น การดำเนินการดังกล่าวจะทำให้งบประมาณที่ได้รับเพียงพอต่อการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน

4 ด้านอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ

การจัดอาคารหลัก อาคารประกอบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชั้นอนุบาลศึกษา ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ดำเนินการเกี่ยวกับจัดตกแต่งบริเวณโรงเรียนสำหรับชั้นอนุบาลศึกษา ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าการบริหารโรงเรียนเป็นวิธีการที่เหมาะสม เพราะอาคารสถานที่ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยให้โรงเรียนดำเนินงานได้สะดวก อาคารสถานที่เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินงานของโรงเรียนเช่นเดียวกับบ้านเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของคน โดยเฉพาะนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษา เป็นวัยที่พร้อมจะพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ต้องการความรัก ความอบอุ่นและความปลอดภัย การจัดตกแต่งบริเวณโรงเรียนจะทำให้เด็กนักเรียนมีความรักโรงเรียน และเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของนักเรียนในชั้นอนุบาลศึกษา

การจัดทำที่เล่นสำหรับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมแก่เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษา ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติโดยการจัดให้มีมุมต่าง ๆ ที่สำหรับนอนและกระบะทราย ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่จัดให้มีที่เล่นเหล่านั้นเพราะการจัดมุมต่าง ๆ ที่สำหรับนอนและกระบะทราย เป็นการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งที่เล่นดังกล่าวใช้งบประมาณไม่มากนัก และจัดทำได้สะดวกกว่าการจัดสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น เครื่องเล่นสนาม บ้านตุ๊กตา ซึ่งต้องใช้งบประมาณมากกว่า

การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของซารี มณีศรี (2521) ได้กล่าวถึงการสร้างขวัญกำลังใจว่า ให้ทุกคนมีส่วนในการแสดงความคิดเห็น ปรับปรุงงาน รวมทั้งมีส่วนร่วมในความสำเร็จของงาน หากบุคคลใดมีความคิดริเริ่มที่มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงงาน ควรยกย่องความดีความชอบของบุคคลนั้น เพื่อเป็นตัวอย่าง เป็นกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานคนอื่น ในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่าการที่ผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการดังกล่าวเป็นการปฏิบัติที่เหมาะสม เพราะครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาจะต้องมีบุคลิกที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ รักเด็ก ช่างคิด ช่างทำ เป็นต้น ดังนั้นการที่ผู้บริหารใช้วิธีการดังกล่าว จะทำให้ครูผู้สอนมีกำลังใจ มีความคิดริเริ่ม และตั้งใจในการจัดการเรียนการสอนยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530) ที่กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษาเป็นการค้น เสาะหาความสามารถพิเศษ อันซ่อนแฝงอยู่ในตัวบุคคล การนิเทศการศึกษาเมื่อเข้าไปถึงผู้ใด ก็จะต้องดึงสิ่งที่ดีเด่นในตัวผู้นั้นออกมาให้ปรากฏ"

การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ในด้านการจัดแนวประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติโดยรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ในประเด็นนี้ กองวิจัยทางการศึกษา (2529) ได้พบว่าปัญหาด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในการจัดการเรียนการสอนชั้นก่อนประถมศึกษาคือ ชุมชนไม่เข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับชุมชนและผู้ปกครองน้อย ขณะเดียวกันผู้ปกครองให้ความสนใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนน้อย ในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่าวิธีปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนมีความเหมาะสม เพราะการรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ จะเป็นการกระตุ้นให้ผู้ปกครองมีความสนใจในการจัดการเรียนการสอนและเอาใจใส่ต่อเด็กมากขึ้น

ปัญหาด้านการอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ จากผลการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่คือไม่มีงบประมาณเพียงพอในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการในด้านต่าง ๆ ประเด็นปัญหานี้ในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการหาวิธีการให้ได้มาซึ่งงบประมาณ บัณฑิตต่าง ๆ เพื่อนำมาจัดสภาพแวดล้อมนอกเหนือจากงบประมาณส่วนกลางแล้ว ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาก็มีส่วนเอื้อต่อการจัดหาเช่นกัน เช่นการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน หรือสมาคมตลอดจนชมรมต่าง ๆ เช่น สมาคมผู้ปกครองและสมาคมศิษย์เก่า เป็นต้น (บุญมี เฌรยอด, 2528)

5 งานด้านการประเมินผล

การกำหนดบุคลากรให้ทำหน้าที่ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครู ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ประเมิน ทั้งนี้อาจ เนื่องจากเป็นบทบาทหน้าที่ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งทั้งผู้บริหารและฝ่ายวิชาการ เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากครูผู้สอน หากมีการแต่งตั้งบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด นอกเหนือจากบุคคลดังกล่าวอาจไม่ได้รับการยอมรับจากครูผู้สอนและอาจจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบจากครูผู้สอนได้

วิธีการปฏิบัติประเมินผลการสอนของครู ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติ โดยสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ หวิน นพคุณ (2532) ซึ่งพบว่าวิธีการประเมินผลการสอนของครู ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมทั้งสามขนาดส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู เช่นกัน เพราะการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูนั้น นิพนธ์ ไทพานิช (2531) กล่าวว่า การสังเกตการสอนของครูจะช่วยให้ครูได้มีโอกาสปรับปรุงบรรยากาศและการจัดการในชั้นเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น ในการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูนั้น ผู้สังเกตต้องตกลงร่วมกันกับครูผู้สอนว่าจะสังเกตอะไร ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูนั้น ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาประสงค์จะให้ผู้บริหารสังเกตการสอนอยู่แล้ว เพื่อนำผลการสังเกตการสอนมาปรับปรุงกิจกรรมการสอน อีกอย่างหนึ่งการสังเกตการสอน เป็นภารกิจหนึ่งของผู้บริหาร เพราะสามารถนำผลการสอนมาปรับปรุงงานด้านการบริหารวิชาการอีกด้วย

การนำผลการประเมินผลการสอนในชั้นอนุบาลศึกษามาใช้ประโยชน์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะนำผลการประเมินมาปรับปรุงกิจกรรมการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธา ปรากฏแสงวิไล (2532) ได้ค้นพบว่า การนำผลการประเมินไปใช้ ส่วนใหญ่จะนำไปปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเช่นกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าวิธีการปฏิบัติดังกล่าวมีความเหมาะสมดีดังที่ นางเยาว์ แข่งเพ็ญแข (2529) ได้กล่าวว่าให้นำผลการวัดและประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหรือวางแผนการเรียนที่เหมาะสมกับความพร้อมหรือความไม่พร้อมของนักเรียน

ปัญหาและอุปสรรคด้านการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่คือขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผลการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หวิน นพคุณ (2532) ซึ่งพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลในโรงเรียน

ขนาดใหญ่และขนาดเล็กที่พบมากที่สุดคือ ขาด เครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผลการปฏิบัติงาน เช่นกัน ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ นั้น จะต้องมีเครื่องมือที่มีคุณภาพสูง อีกทั้งมีการจัดการที่ดี แต่ในปัจจุบัน เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ที่จะใช้ประเมินผลในด้านนี้ ยังไม่มีใครที่คิดสร้างให้เป็นมาตรฐานได้ดี ดังนั้นทางแก้ของผู้บริหาร ในประเด็นนี้คือผู้บริหารต้องศึกษาค้นคว้า หรือสนับสนุนให้ครูได้ศึกษาต่อทางด้านนี้ เพื่อร่วมกัน พัฒนา เครื่องมือที่มีคุณภาพหรือร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียน สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ จัดสร้าง เครื่องมือที่มีคุณภาพขึ้นใช้โดย เชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ ในด้านนี้ ร่วมกันสร้าง โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งจะทำให้ได้ทั้ง เครื่องมือและความรู้ความเข้าใจใน ด้านนี้โดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ก ข้อเสนอแนะทั่วไป

1 หน่วยงานระดับนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ควรดำเนินการในด้านส่งเสริม และสนับสนุนในการจัดการศึกษาขั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาดังนี้คือ กรมวิชาการ กองวิชาการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การ ประถมศึกษาแห่งชาติควรจัดทำ เอกสารสำหรับครู เพื่อศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม และจัดทำ เอกสาร ในการจัดทำกิจกรรมสำหรับนักเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนา การ ในด้านต่าง ๆ อีกทั้งการจัดสรรงบประมาณเป็นกรณีพิเศษ สำหรับโรงเรียน เปิดขยายชั้นอนุบาลศึกษา

2 หน่วยงานระดับปฏิบัติการ

หน่วยงานระดับปฏิบัติการได้แก่ สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนที่เปิดขยายชั้นอนุบาลศึกษา ควร ดำเนินการดังนี้

2.1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หรือสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ควรดำเนินการสำรวจความพร้อมของโรงเรียน ในการจัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลศึกษาในทุก ๆ ด้าน ก่อนที่จะอนุมัติให้มีการ เปิดสอนชั้นอนุบาล ด้วยวิธีการอื่นนอกเหนือจากการใช้แบบสอบถาม หรือแบบสำรวจ

2.2 ควรจัดให้มีการอบรม/สัมมนาการบริหาร การจัดการ การนิเทศ การศึกษาและแนวทางการจัดประสบการณ์ในระดับก่อนประถมศึกษาแก่ผู้บริหาร โรงเรียนศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ รวมทั้งการจัดทำ เอกสารและแนวทางการปฏิบัติ การนิเทศติดตามผลในระดับก่อนประถมศึกษาให้ เป็นไปในแนวทาง เดียวกัน

2.3 ควรจัดให้มีการอบรม/สัมมนาครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา เกี่ยวกับการใช้ แนวทางการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา รายละเอียด เนื้อหา กิจกรรมการจัดประสบการณ์ การทำแบบประเมินพัฒนาการ เด็กอย่างสม่ำเสมอ

2.4 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียนหรือโรงเรียนที่เปิดสอน ชั้นอนุบาลศึกษา ควรร่วมกันจัดทำกำหนดการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา เอกสารเพิ่มเติม เกี่ยวกับแนวทางการจัดประสบการณ์ โดยขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาประจำจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการ เขต เพื่อบริการ แก่ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาไว้ใช้ประกอบการ เตรียมการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาอย่างทั่วถึง

ข ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1 ควรให้มีการศึกษาการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียน
- 2 ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการ ด้านการนิเทศการศึกษาของครูผู้สอน ชั้นอนุบาลศึกษา
- 3 ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการนิเทศ การศึกษาระดับก่อน ประถมศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและศึกษานิเทศก์จังหวัด